

TURUL

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XVIII. évfolyam 258. szám.

Nagy-Várad.

Szerda, 1912. november 13.

Haladás — de merre?

Irta Geőze Sarolta.

A modern világ szédületes gyorsan halad s mi büszkék vagyunk a haladásra.

Lehetünk?!

A mai gyermek többet tud, mint nagyapáink deres korukban. A mai kisfiu monoplánt, biplánt szerkeszt, a „tizenhat yardos síkfutásban trenirozza magát“ s nem eszi meg az elejtett vajaskenyerét, mert „bacillus van rajta.“ S az állam s a társadalom vetélkedve védi az elhagyott gyermeket.

De a gyermekbűnösök száma rohamosan nő, apró gonosztevők fosztogatásra, véres rablásra, körmönfont furfanggal szövetkeznek s a naiv gyermekvédőket gunyolják.

Az élet szintje az egész vonalon emelkedik. A legeldugottabb faluban is. Csepürágó helyett mozi, cibere és kakastej helyett Brazília kávéja és Ceylon teája; a kisbiró dobolása helyett naponta friss ujság és képeslevelezőlap; az ablakon tükröveg; festett falóca helyett töltött diván; szóttos rokolya helyett bukjel szoknya és selyembluz. S félreeső kis városkákban is aszfalt, villamvilágítás, telefon. A bácskai paraszt ma könnyebben megjárja Amerikát, mint valaha Miskolcot. A demokratikus haladás — az advent of demos — mindenfelé. A munkásnép rohamosan művelődik: munkásgimnázium, néphangverseny, népkadémia, népegyetem.

De a nép ajkán fogy a dal. Szívében keserű gyűlölség. Erkölcese züllik. Vadházasság, elválás, egyke. Amerikázás és sabotage-csalás a munkával, csalás az idővel s nem szégyenli.

Kossuth nóta helyett a Marseilaise, dal helyett frivol kuplé, még a három éves kis lány száján is. A pénz s az élvezet vágya kikezdi erkölcsét, — selyemruha kell neki és mozi, mert a mozi izgalom. S az élelmes mozis szolgál izgalommal.

S Páris utcáin száguld az autó és belőle lövöldöz az apache s a rendőrnek fittyet hány és lenézi a naiv hajdani rablót, aki ügyefogyottan gyalog fosztogatott.

Washington és Lincoln hazájában pedig a rablógyilkossal maga a rendőr cimborál. A felhőkarcolóknak tövében csengő dollárért kész gyilkoltatni maga a rendőrség feje.

A haladás világszerte mesés...

És mégis csüggedni nincs ok.

Mert az elszomorító jelenségek mellett vannak biztatók is. Egy székellyfalú tanítójáról olvassuk, hogy két évtized alatt az eladósodott falut fölvirágoztatta, a szövetkezet által a népet leszoktatta az italról, ma a falu népe megelégedett s nem vándorol ki.

A Titanic rémes katasztrófájakor, melyet a kapitány bűnös kapzsisága idézett föl, a tisztikar s a legénység a kötelességérzet megkapó példáját szolgáltatja: a mentőcsónakokra vadul tolongó férfiakat feltartóztatva, megmenti a nőket, gyermekeket s maga a sülyedő hajón marad.

A szegény magyar pilóta nem akarja, hogy hazája a nemzetek versenyében elmaradjon. Neki nem áll rendelkezésére sok pénz, tökéletes szerkezet; rozoga gépjén próbálkozik, tudja, hogy minden felszálláskor életét kockáztatja. Felszáll mégis. Pedig tudja, hogy vértanuja lesz, nem a tudománynak,

hanem a szegénységnek. Felszáll mégis — pedig otthon felesége, kis gyermeke. Mosolyogva száll fel. Mosolyogva megy végzete elé. Végzete elérte. Takács Sándor nem repül többé... S a többi magyar pilóta? Kikiséri a temetőbe s másnap újra felszáll, szegényes rozoga gépén.

S abban az Amerikában, ahol még a rendőr is a rablóval cimborál, ahol az egész törvényhozás meg van vesztegetve, egy szál ember mer szembeszállni a trösztök hatalmával. Igaz, hogy azt az egy szál embert Rooseveltnek hívják s egymaga száz mással felér.

A haladás tehát lassu, de folytonos...

S ha akármennyi torzképet mutat is az emberiség haladása, csüggedésre nincs ok, mert a fejlődést szünetlen munkáló, életet fakasztó, életet fentartó erők nem apadtak ki, sőt bőségesen buzogva végzik csöndes, rejtett, de áldásos munkájukat. Az ágakat tördeli a vihar; a gyümölcs férgese hull; a lomb leszárad; de a gyökér ép és a fa él és kifog virulni újra.

Az angol kormány bukása.

Az angol liberális kormány bukása a politikai köröket váratlanul érte. Minden eddigi parlamentáris uzus ellenére is azonban a kormány, jóllehet a homerule-kérdésben leszavazták, legalább egyelőre nem lép vissza. Ez nyilván arra vezethető vissza, hogy az angol diplomácia meg akarja várni a többi hatalmaknak a balkáni kérdésben bekövetkezendő állásfoglalását. A most leszavazott angol kormány tudvalevően a béke mellett volt. Visszalépése ilyformán súlyos bonyodalmakat idézhetne elő.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kossuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kossuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

A keleti bonyodalom.

Némi javulás.

A helyzet most még nem válságos, de nagyon súlyos és nagyon komoly. A tegnap elterjedt riasztó hírekkel szemben ma már az a nézet kerekedett felül, hogy az európai konfliktus ezáltal mégis elkerülhető lesz. S nevezetesen, hogy a mi monarchiánk nem lesz kénytelen fegyverrel érvényt szerezni akaratának.

Mindamellett — a helyzet rendkívül komoly. Pasics kijelentette, hogy az Albániára s az adriai kikötőkre vonatkozó követelések nem diskutábilisak.

A bonyodalmat a nemzetközi politikában az is öregbíti, hogy az angol kormány a home-rule kérdésben váratlanul megbukott. Az angol kormányváltozásnak pedig feltétlenül befolyása lesz a balkáni eseményekre és a nemzetközi helyzetre.

Oroszország pedig folyton bujtogatja Szerbiát. Mindezek dacára remény van arra, hogy még sem kerül fegyverre a dolog.

Hogy tegnap óta nálunk a helyzetet optimisztikusabban ítélik meg, az Danevnek, a bolgár szobranje elnökének ittlétére vezethető vissza. A jelek arra mutatnak, hogy Danev politikai küldetéssel van megbízva s hogy Bulgária akarja a közvetítést kezdeményezni. Összefüggésbe hozzák a szobranje elnökének ittlétét azzal is, hogy a Romániának adandó kompenzációk is bonyodalom nélkül fognak elintéződni.

A diplomáciai bonyodalomak tengelyét Szerbia magatartása és jövő viselkedése képezi. A hármasszövetség állásfoglalása bizonyára gondolkodóba ejti.

*

A háborúról szóló tudósításaink a következők:

Olaszország Szerbia ellen.

Berlin, nov. 12.

A „Vossische Zeitung“-nak jelentik velencei külön forrásból: Olaszország Ausztria-Magyarországgal együtt fog Szerbia ellen fordulni, ha Szerbia egy adriai kikötőt találna elfoglalni. Az összes olasz vadászszázaljak, valamint a tábori tüzérség jelentékeny része már mozgósítási parancsot kapott és immár csak a behajózásra szóló rendeletet várják.

A franciák a békéért.

Páris, november 12.

Félhivatalosan a helyzetet komolynak mondják, de nem válságosnak. Hozzáteszik, hogy semmi sem okolja meg azt a feltevést, hogy az Ausztria-Magyarország és Szerbia közt fenforgó differenciákat nem lehet békésen kiegyenlíteni.

Klub helyett kórház.

Konstantinápoly, nov. 12.

A kormány bezáratta az összes politikai klubokat, amelyeket kórházakká változtatott át.

Danev missiója.

Bécs, november 12.

A „N. W. Tagblatt“-nak jelentik Budapestről: Danev missiójának egyik főpontja a román kérdés volt és kihallgatása és tárgyalása folyamán értésére adták, hogy Ausztria és Magyarország feltétlenül ragaszkodik ahhoz, hogy akkor majd, amikor a meghódított

területek felosztásáról lesz szó, Románia megkapja azt a kompenzációt, amely megilleti.

A monarchia és Bulgária.

Bécs, nov. 12.

Danevnek a királynál és a trónörökösnel való kihallgatását az a titokzatosság veszi körül, amely a szobranje-elnök rendkívül fontos misszióját megilleti. Mindazonáltal teljes bizonyossággal lehet állítani, hogy monarchiánknak Szerbiához való viszonyáról volt szó. Az a tény, hogy Bulgária a közvetítő szerepét önkéntesen és saját kezdestől elvállalta, a helyzet javulását jelenti. Ez a javulás nemcsak abban áll, hogy már most rá lehet térni a diplomáciai tárgyalás ösvényére, hanem fontos következménye az is, hogy az Ausztria és Magyarország és Bulgária között való baráti viszony az egész vonalon megmarad. Danev budapesti utazásának főcélja az volt, hogy megegyezést hozzon létre Szerbia és Ausztria és Magyarország között.

Európai konferencia.

Brüsszel, nov. 12.

Az itteni francia követ Poincar megbízásából bizalmasan megkérdezte a belga kormányt, hogy szívesen venné-e, ha az összehívandó európai konferencia Brüsszelben ülészne? A belga kormány igenlő választ adott.

Rövid szünet.

Bécs, nov. 12.

Danevnek, a bolgár szobranje elnökének kihallgatása után a diplomáciai akcióban rövid szünet állt be. Immár az összes balkáni államok ismerik az osztrák-magyar monarchia követeléseit és most bevárando, hogy a Balkán-államok erre milyen választ fognak adni. A jövő hét második felére

MEGBÉKÜLVE.

Írta: Balázs Ernő.

A szekrény egyik zugában csinos, sötétbarna levelesdoboz húzódik meg. Belsejét különböző színű borítékok, levélpapírok, egynéhány dátummal ellátott és emlékek kinevezett apróság: elszáradt szegfű, rózsák, kék liliom, több széttépett levél tölti ki. A széttépett levelek és a kék liliom társalognak.

Egyik levél (a liliomhoz): Mondja szépséges Liliom kisasszony, honnan került kegyed, — aki a tavasz illatos és kellemes mosolyát hordja magán — ide ebbe a rémséges magányba, ahol csak sóhajok és eltemetett vágyak laknak? Kinek a kertjében pompázott kegyed azelőtt, vagy kinek a keblét diszította, hogy olyan ismerős illatot hozott magával?

Liliom (csodálkozva): Hogyan? Hát önök nem ismerik a bájos, kékszemű Ellát? Tőle jöttem, az ő piros bluzának illatát hordom magamon.

Levelek: Hogyne ismernék Ellát, hiszen az ő kis kegyetlen kezei tépték szét a mi szép szavakkal diszített ruhánkat. Egy-

kor mi is pompáztunk, míg eltérve ide vissza nem kerültünk; a bánatot és sóhajokat csak versekből és regényekből ismertük; azok között is megfordultunk mi, mert a szép Ella mindig ide rejtett bennünket. Most pedig, mióta itt élünk, van sóhajban részünk. Mikor gazdánk néha elővesz bennünket, szomorúan, sóhajtozva olvassa sorainkat: „Oh eltűnt szép álom!” — Csak e szomorú, sötét magány! S amellet még most sem tudjuk, miért tépett szét bennünket a kegyetlen hölgy. Drága kisasszony! — Nézzen csak jól meg bennünket s meglátja, soraink hogyan énekeltek az ő szépségéről, a téli zuzmarás éjszakáról, amikor kis gazdánk először álmódott róla. Figyelje meg, hogy zengtek az ibolya illatos tavaszi alkonyt, az alföldi akácok alatti sétákat és mégis most itt bánkódunk — széttéptve . . . kisasszony! Mi félünk, hogy kegyed is valami újabb keserű emléket hozott közénk.

Liliom: Ne féljenek kedves barátaim! Én velem nem telepedett több bánat maguk közé. De talán öröm sem . . .

Levelek: Hogy-hogy? Valami oka, vagy célja mégis csak van idejövételének.

Liliom: Célja nincs, csak oka. Én

őszintén bevallom — ne piruljanak édes barátaim! — én nem a magam jószántából kerültem ide, hanem a magam gazdája rabolt el — megszöktetett.

Levelek: (pirulva, szégyenkezve sütik le szemeiket, ijedten bujnak össze, mintegy bánva, hogy egy megszöktetett hölgygel kell egy fedél alatt lenniök.) Gyalázat . . .

Liliom (esendesítőleg): Ne háborodjanak fel jó barátaim! Mindjárt megmagyarázom szavaimat. Egy délután gazdájuk találkozott az Ella egyik barátnéjával, aki engem kezében tartott és élvezte illatomat. Gazdájuk hízélegve fordult az említett hölgy felé: „Milyen szép virágja van!” — „Ellától kaptam” — szölt a leány. Erre gazdájuk mohón kapott utánam: „Csak egy pillanatra mutassa, míg megszagolom!” És mikor már teljesen biztosan tartott ujjai között, megugrott. Ez az én megszöktetésem regényes története.

Levelek (szánakozólag): Szegény kisasszony. Minket sorsunk hozott össze. Legyünk jó barátok! kössünk szövetséget! Mondjunk el egymásnak mindent, amit tudunk, hátha feltűnnék a reménynek valami kis szála, amely jobb sorsot helyezne kilátásba szá-

N a g y v á r a d i

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-ut, 9. szám alatt a Széchenyi szálloda mellett
fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban
Telefon 769. sz. legolcsóbb bevásárlási forrás. Telefon 769. sz.

várják Ausztria-Magyarországnak és talán a többi hármasszövetségi államoknak is erre vonatkozó elhatározását, mely mindenestre igen nagy horderejű lesz.

Az angol és orosz követ Pasicsnál.

Zimony, nov. 12.

Kevéssel azután, hogy Ugron István osztrák-magyar követ eltávozott a szerb külügyminiszteri palotából, Paget angol és Hartwig orosz követek látogatták meg a miniszterelnököt. Ezek kormányaik helyeslést tolmácsolták Szerbiának az Adriához való közeledése alkalmából. A követek eltávazása után minisztertanács volt, melyen elhatározták, hogy Szerbia nem mond le az Adriáról.

A trónörökös Berlinben.

Ferencz Ferdinánd trónörökös, mihelyt a fontos hadügyi tanácskozások Budapesten befejeződnek, nyomban elhagyja a magyar fővárost és Bécsbe utazik. Mint Berlinből táviratozzák, a Wolf-ügynökség értesülése szerint, Ferenc Ferdinánd főherceg e hét végén érkezik Berlinbe, ahol politikai miszsiójának eleget téve, résztvesz Springében e hónap 22-én és 23-án az udvari vadászatokon.

Kétezer csendőr a szerb határon.

Zimony, nov. 12.

A szegedi második csendőrkerület hatáskörébe tartozik a magyar-szerb határ őrzete. A szegedi csendőrségi kerület főnállása óta nem teljesített exponáltabb szolgálatot mint most, amikor kétezer csendőrt vont össze a határ őrzetére. A csendőrök fából készült őrházakban egymástól puska-lövésnyi távolságban teljesítenek szolgálatot és naponként jelentést tesznek a szegedi

csendőrkerületi parancsnokságnak. A jelentések eddig megnyugtatók voltak.

Csata Cserkeszkőnél.

Konstantinápoly, nov. 12.

Cserkeszkő mellett megkezdődött a harc, de a csataldzsi vonalon még csend van. Siliör mellett előrsi csatározások folynak. A főhadiszállásra érkezett tábornokok tegnap visszautaztak Konstantinápolyba és hosszasan tanácskoztak a nagyvezérrel.

Páncélos hajók Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, nov. 12.

Tegnap ideérkezett egy orosz, egy francia és egy olasz páncéloshajó. Az Bdmirál Spaun osztrák és magyar páncélos hajó már tegnapelőtt jött ide. A lakosság kedve nyugodt és a kormány a legnagyobb energiával teszi meg a biztonsági intézkedéseket.

Csataldzsa.

Szófia, nov. 12.

A félhivatalos Bulgária jelenti, hogy Csataldzsa mellett a csata megkezdődött. A bolgár hadsereg közvetlenül a török erődítések előtt áll.

Bolgárok Szalonikiben.

Szófia, nov. 12.

Félhivatalosan jelentik, hogy a Todorov tábornok parancsnoksága alatt lévő bolgár hadsereg november 10-én Szalonikibe bevonult.

Drinápolyban kevés a kenyér.

Szófia, november 12.

A Bulgária jelenti: A Drinápolyban lévő törökök között a legutóbbik itérések alkalmával néhány keresztény katonának sikerült a

bolgár táborba szökni. Ezek a katonák azt beszélnek, hogy a szomszédfalvak lakói Drinápolyba menekültek. A város lakossága rendkívül felszaporodott és éhínség fenyeget. A katonák már csak fél kiló kenyeret kapnak naponként s azt hiszik, hogy a vár e miatt kénytelen lesz néhány nap múlva kapitulálni.

Szerb kegyetlenkedés.

London, nov. 12.

Szerbiából egy diplomata jelenti, hogy a szerbek vad kegyetlenkedéseket művelnek. Az arnautákat valósággal mészárolják. A szerbeknek az az elvük, hogy akkor lesz rend, ha minden mohamedánt kiirtottak.

Szerbiának föltétlenül szükséges a kikötő.

Páris, november 12.

(Saját tud.) Az itteni szerb követ kijelentette, hogy a háborút csakis akkor tekinteti Szerbia befejezettnek, ha az Adria partjain kikötőt nyer. Ettől a tervétől semmi sem tántoríthatja el s képes mindenkivel szemben fegyverrel is megszerezni a kikötőt. Szerbia különben számít Oroszország támogatására és a nagyhatalmak szimpatijára.

Az ellenzék közös értekezlete.

A parlament szövetkezett ellenzéke ma délután 5 órakor tartja meg első közös értekezletét a Royal-szálló nagytermében. Nem ellenparlament lesz ez, hanem együttes tanácskozás, amelynek keretében a parlamentből kizárt ellenzéki képviselők a nagy nyilvánosság előtt kívánnak foglalkozni a külpolitikai helyzettel. Az értekezlet elnökevé Kossuth Ferencet, alelnökeivé a pártok ve-

munkra. Mondja kisasszony! — Mi a véleménye a kegyetlen Ella eljárásáról?

Liliom: Mi lenne?! Ne várjanak valami kifakadó nyilatkozatot tőlem. Nagyon fiatalok volnának, ha maguk Ellát nagyon elítélnék. Maguk ebben a dologban kissé járhatlanok: mindig el vannak zárva a nagy világtól. Én azonban ilyen dologban — a természetől színnel és illattal felruházva, mint az érzelmek közvetítője — szakvéleménnyel bírok. Én mondom tehát, nemcsak Ella, de a szép leányok mind kegyetlenek. Minden szép leány olyan kegyetlen (kivételet itt is van). Egy ideig hizelegnek nekik az elragadtatással, sóhajokkal és rájuk vonatkozó ábrándos mondatokkal telített sorok, de mikor már kellőleg élvezték a szép kilátást a magaslatról — esetleg a mosolyokban sem fukarkodtak egyszerre csak egy fagyos kézmozdulattal letörnek az ábrándok életdus rózsáit, diadalmas kacajjal dobják el és hagyják ott a porban a fonyadt szirmokat. Én nem dobok súlyosabb követ Ellára.

Levelek (helyeslőleg bólintanak): És mit szól Liliom kisasszony gazdánknak az önnel szemben tanusított lovagiatlanságához?

Liliom: Ez sem valami nagy büntény. Engem nem háborított fel valami nagyon az eset. Ha az „érdeklődő” nem kap emléket a „csodálttól”, akkor lop. Ez mindig így volt, amióta a világ fennáll és fiatal emberek élnek. Így legalább összehozott bennünket a sors és vigasztalhatjuk egymást.

Levelek: Szóval a kisasszony azt kezdteti a regényes megszőktetésből, hogy gazdánk még mindig érdeklődik a kékszemű tündér iránt.

Liliom: Bizonyosan tudom. Hiszen épen

maguk mondják, hogy gazdájuk néha szomorúan néz be magukhoz. Ez kétségtelen jele állításomnak. Az ilyen sóhajok rendszeren régi, széttépett, fájó emlékek és letűnt ábrándok visszhangjai. Meg aztán én sem mondtam még el valamit.

Levelek (kiváncsian): Mit? Mit kisasszony?!

Liliom: Mikor gazdájuk engem hazahozott és ide maguk közé be akart zárni, maga elé tartott és mintha csak az ő arcát látta volna, az ő nevét suttogva hosszan nézett rám és a szétfoslott álmok fájó érzetével eltelve csókot lehelt puha szirmaimra. Én megsajnáltam őt, rámosolyogtam és tőlem telhetőleg árasztottam szomorú arcába illatomat. És mintha a reménynek egy tűnő sugara ült volna ki arcára, suttogta: „óh, ha megbocsátana, ha a remény dalos madara ismét visszaszállna kertembe, ha lenne még egyszer egy boldog, enyhe májusi alkony! — Es ismét megcsókolt . . .

Levelek: Szegény kis gazdánk, nagyon sajnáljuk őt. A kegyetlen Ellán pedig bosszút állunk: sohasem vesszük ajkunkra a nevét, esküszünk!

Liliom: Hohó! Ne olyan hevesen fiatal barátom! Hátha a szép Ella kegyetlen szive felenged?

Levelek! (nagyot néznek) A kisasszony reméli?

Liliom: A leányoknak nem egész szívük kegyetlen. A neheztlenség is, miként a felleg, szétoszolhatik s akkor a nap ismét teljes fényben ragyog.

Levelek: Ugy van! . . . Ugy van . . . Egyik levél (a legelső). Ha megengedik, hogy az én csekélységem is, mint szem és fültanu, valamit elmondjon, én is meg fo-

gom erősíteni a kisasszony állítását. Én tudom, hogy a bájos Ella kis szive is volt egyszer ihletett dobogásban. Én voltam az első levélkollégám között, aki megnyitottam az utat. Szerda reggel volt, ha jól emlékszem fizika óra előtt történt. Még nem jött be Emma kisasszony, a leányok részint ismételték a leckét, részint pedig csoportokban beszélgettek. Ellát az egyik leány félre hívta s én az Ella kezeibe jutottam. Ő elpirott, félénken fogott finom ujjai között, aztán hamar eltűntetett kis piros bluzának egyik rejtékében és ott sokáig hallgattam szivecskéjének izgatott dobogását. Es én most ugy gondolom, hogy az a dobogás csak meglassult . . .

Liliom: Igen a szív csak lassabban ver . . .

A doboz megmozdul.

Mindnyájan (ijedve): Juj! Mi az? Talán kopogtatnak?

A doboz felnyílik és szépen elhelyezkedik egy nagyon ismerős illatu világoskék szallag.

Boldog, mosolygó suttogás: „Te kis gyönyörű emlék! Olyan vagy, mint a tündérek fátyola. Szelíd, enyhe színed az ő kék szemére emlékeztet. Mámoritó illatod az ő selymes puha bajából maradt rajtad; varázsos vagy, mint ő maga. Te vagy a remény csillaga, úgy tűnsz fel, mint egy ragyogó csillag sok nehéz, komor, borus nap után az égbolton. Te vagy a kiengesztelődés jele. Te bizonyítod, hogy ő már nem haragszik, hogy megbocsátott . . . Oh hála az Égnek!”

A doboz ismét bezárul. A levelek és a liliom körül fogják az új lakót és figyelmesen hallgatják a mesét az őszi vasárnap estéről és a kiengesztelődésről.

zetőit s jegyzőivé pedig a parlament ellenzéki jegyzőit választják meg. Az első felszólaló Apponyi Albert gróf lesz, aki betervezi elaborátumát a külügyi helyzetről. Utána a pártok vezérszónokai szólnak fel. A szövetkezett ellenzék a holnapig hasonló több közös értekezletet is fog tartani.

A VÁROSI KÖZGYÜLÉS tárgysorozata.

Holnap, esütörtökön délután tartja Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága november havi közgyűlését.

Előreláthatólag nem csak érdekes, hanem népes is lesz a tanácskozás, mert mindjárt a közgyűlés elején voksolásra kerül a sor. A megüresedett II. oszt. alkapitányi állást töltik be s mivel sok a pályázó, a szavazatok is megoszlanak, tehát küzdelem lesz.

Ezuttal kerül a törvényhatóság elé a múlt évi zárszámadás, amelynél szintén várhatóak felszólalások.

Nagyobb vita készül a tanács azon javaslatánál, amelyben a helybeli kisiparosokra akar elviselhetlen új terheket rakni, a piaci helypénz fizetés kötelezettségének a kisiparosokra leendő kiterjesztésével. A tanács ezen terve ugyanis nem csak az iparosság körében találkozott nagy megütközéssel, hanem még a tanács tagjai között is vannak, akik sérelmesnek találják ezt a szegény, ezer bajjal küzdő kisiparosokra nézve.

A Köröspart rendezése, a parcellázások ügye, az új fogház telkének adandó terület kérdése, a Szigligeti-szobor alapzatának költségei mind fontosabb dolgok, amelyekkel egy nap alatt aligha végezhet a törvényhatóság s így két napos gyűlésre van kilátás.

A tárgysorozat különben a következő:

1. A polgármester havi jelentése.
2. Az üresedésben levő II. oszt. alkapitányi, valamint az esetleg megüresedő egyéb állásoknak választás utáni betöltése.
3. Magyar kir. Belügyminiszter leirata a bejelentő hivatalhoz szervezett állások betöltése tárgyában.
4. Marostorda vármegye közönségének átirata a telepítések és parcellázások országos rendezése tárgyában.
5. Győr vármegye közönségének átirata a gazdasági külső cselédek hely változtatási idejének megváltoztatása és felmondási idejének szabályozása tárgyában.
6. Kasa város törvényhatóságának átirata az áll. gyermekmenhelyek ruha szükségleteinek beszerzése tárgyában a kormányhoz felirat intézése iránt.
7. Tanács javaslata az üresedésben levő törvényhatósági bizottsági tagsági helyek választás útján leendő betöltése tárgyában.
8. A tanács a házipénztár s az abban kezelt alapok és alapítványok 1911. évi zárszámadását javaslata kapcsán betervezi.
9. A tanács javaslata a helybeli iparosoknak a helypénz alól leendő felmentése iránt beadott kérelmekre vonatkozólag.
10. A tanács javaslata a városi átirási díj tárgyában alkotott szabályrendelet lejárt hatályának meghosszabbítása tárgyában.
11. A tanács jelentése a Körözs-part rendezése tárgyában.
12. A tanács jelentése a város szabályozási térképének elkészítése tárgyában.
13. A tanács a hirdetési jogról alkotott szabályrendelettel kapcsolatos díjszabást javaslatával együtt betervezi.
14. A tanács javaslata a város külső részein kért összes telekfelosztásokra vonatkozólag.
15. A tanács javaslata a kir. törvényszéki új fogház céljaira szük-

séges területnek átengedése tárgyában. — 16. A tanács javaslata a Rhédey-kerti vendéglő épület lebontása tárgyában. 17. A tanács javaslata az újvízmű telepnél szükséges tartalék gép alkatrészek beszerzése iránt. 18. A tanács javaslata a magas víztartónál szükséges munkálatok elrendelése iránt. 19. A tanács a jogügybizottságnak a városi vasut r.-társasággal megkötendő egyezség tárgyában adott véleményét javaslata kapcsán betervezi. 20. A tanács javaslata a Szigligeti-szobor felállítása és az alapozási költségek kiutalása tárgyában. 21. A tanács javaslata a magyar városok országos kongresszusának helyi bizottság megalakítása iránti megkeresésére vonatkozólag. 22. A tanács javaslata a magyar aviatikusokot támogató országos bizottság részére segély megszavazása iránt. 23. A tanács javaslata a városi színházban személyfelvonó (lift) készítése iránt. 24. A tanács javaslata az újvárosi polg. leányiskola berendezési költségeinek a törzsv. alpból leendő kiutalása iránt. 25. A tanács javaslata Varga András kártalanítása iránt. 26. A tanács az ipariskola bérleti szerződését jóváhagyás végett betervezi. 27. A polgármester a folyó év 3-ik negyedében megtartott váratlan pénztárvizsgálat alkalmával felvett jegyzőkönyvet betervezi. 28. Ragályi Gábor volt városi vámszedő felebbezése a nyugdíjbizottság véghatározata ellen. 29. Nyugdíjbizottság javaslata özv. Tapaszi Józsefné özvegyi ellátmány összegének megállapítása tárgyában. 30. Nyugdíjbizottság javaslata özv. Valki Jánosné özvegyi ellátmányának megállapítása tárgyában. 31. Nyugdíjbizottság javaslata Duró János I. o. rendőr nyugdíjaztatása tárgyában. 32. Nyugdíjbizottság javaslata Szabó Imre kézbesítő nyugdíjaztatása tárgyában. 33. Nyugdíjbizottság javaslata Lőrincz Lajos gátfelügyelő nyugdíjaztatása tárgyában. 34. Nyugdíjbizottság javaslata özv. Mádi Jánosné özvegyi ellátmányának megállapítása iránt. 35. A tanács javaslata özv. Valki Jánosné részére halotti negyed kiutalása iránt. 36. A tanács javaslata özv. Tapaszi Józsefné részére halotti negyed kiutalása iránt. 37—42. Szabadságitó és fizetési előleg iránti kérelmek. 43. Tiszti főorvos Lengyel Róza szülésznői oklevelét meghirdetés végett betervezi.

Bordé Ferenc,
főjegyző.

A TANITÓEGYESÜLET rendkívüli közgyűlése

A Biharmegyei Általános Tanítóegyesület tegnap tartotta rendkívüli közgyűlését, melynek fő tárgya volt a lemondott tisztikar helyett új tisztikar megválasztása. Megtörtént az a jellemző dolog, hogy a főjegyző viselkedése miatt, minden szó nélkül, elengednek 5 olyan munkás tisztviselőt, kik nem nagyhangú lármával, nem a rombolás híveinek segítségével, hanem csöndes, zajtalan, de annál eredményesebb munkával dolgoztak azon, hogy a tanítóegyesület jogos követelését az illetékes hatóság figyelembe vegye, és teljesítse. Megtörtént pedig azért, hogy a szabadkőmives tanítók, a maguk malterkanalas pajtásait vigyék a tisztviselői állásokba, mely később be is bizonyult. Szerintük óriási többséggel lettek megválasztva, pedig ez a többség csak a hazafias, mérsékelt elem közönyösségének, nemtörődömiségének lett a jutalomdíja. Utolsó percben gondoskodnak, mikor már szó sem lehet arról, hogy jelentékeny befolyást biztosíthassanak az eredményre nézve.

Nóde remélhetőleg ez a vereség felkölti az alvó józanabb gondolkozású tanítóegyesületet,

s ha az új tisztikar alatt pláne bevernek néhány kirakat táblát a tanítói fizetés kivívásának érdekében, akkor tettekészen fogja várni a májusi tisztújítást, addig pedig hadd viruljon a pünkösdi királyság. A győzelmi mámor ugyanis oly nagy volt a malterkanalas lovagok táborában, hogy egyik beszélési vizteketségben szenvedő tagjuk még a választmány lemondását is bejelentette, állítólag többek megbízásából s mikor a választmányi tagok kérdezték ki bizta meg, akkor nem tudta a „többek” neveit felemlíteni. Persze jó lett volna a választmányt is malterkanalásokkal megtölteni, mert így kétséges a dolog, nem fog-e kelleni még egy téli tisztújító közgyűlést tartani.

Az ülés megnyitása.

A gyűlés lefolyása a következő volt:

Számborovszky alelnök fél 11 órakor nyitja meg a gyűlést, 200 egynehány tanító jelenlétében.

Kiss István és Karácsony József s. tanf. a tanfelügyelő, — Réz Mihály községi iskolai felügyelő igazgató pedig Nagyvárad város képviselőjében volt jelen.

Számborovszky Rezső elnöki megnyitójában vázolja a mostani válságos és nehéz helyzetet. A tanítóegyesület megkövetelik a képzettséget, azonban fizetést nem adnak, minnek következménye az, hogy a magyar tanítóegyesület lelkéből az idealizmus kiháló félben van; helyette a zugolódás, elkeseredettség, megelégedetlenség ver gyökeret, s radikálisan akarja megoldani a kérdést.

Mondjuk el követeléseinket férfiasan, bátran, de nem durván, s nem gorombán, mert ezzel csak rontunk a helyzetünkön és semmi esetre sem fogja a kívánt eredményt meghozni. Meleg szavakkal emlékezett meg Nagy Imréről, mint a távozó elnökről, ki szívvel, lélekkel a tanítóegyesület színvonalának minél magasabbra emelésén dolgozott. Üdvözli a megjelelt tanfelügyelőket és Réz Mihály felügyelőigazgatót, ki a város képviselőjében jelent meg. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Bodnár János és Szabados Pál tanítókat.

Napirend előtt felszólalt Tóth Lajos körösjánosfalvai tanító, ki kérte a közgyűlést, hogy szakítson a régi rendszerrel, miszerint a közgyűlésen személyi és pótkérdések voltak uralmon, melynek eredménye az lett, hogy a megválasztott tisztikar, csak igen rövid ideig működhetett, mert a gyanúsítások lehetetlenné tették a hosszabb működést.

Ezután a virágos stilusu elnöki és főjegyzői jelentéseket olvasta föl a jegyző.

A választás.

A malterkanalások egyhangulag szertették volna a . . . testvért diadalra vinni, mert akkor használhatták volna jogosan a megszokott jelszót: „Az összes biharmegyei tanítók nevében beszélünk”. Azonban ez nem sikerült, s így titkos szavazást kértek, melynek eredménye az lett, hogy Gulácsy Endre 57, Balogh Károly 118 és Kertész Ábrahám 1 szavazatot kapott.

Balogh Károly elfoglalván az elnöki széket, programjában ígérte, a folytonos és kitartó munkásságot. Kéri az egyesület minden tagját, hogy egységes munkával küzdjünk a hatalom ellen, mely nem akarja méltányolni a tanítók munkájának értékét. Ne megalázkodással, hanem lelkesedéssel küzdjünk.

Beszélt az óvónők legújabb sérelméről, s kéri azokat, kik ellene szavaztak, hogy a legkiméletlenebb kritikában részesítsék működését.

Kéri a közgyűlést, mondja ki, hogy a

tisztikar lemondott tagjainak nagyrabecsülését kifejezi.

Ezután a megüresedett tisztviselők helyét töltötték be.

A megválasztottak egyrésze ugyan elég fiatal és tapasztalatlan, de a főcél sikerült, s hogy teijes lesz-e az öröm, azt a májusi közgyűlés fogja megmutatni.

..HIREK..

Rákosi Jenő hetven éves.

Szinte hihetetlen . . . Rákosi Jenő öreg ember lenne? Nézem az írásait: csupa fiatalos tűz. Nézem lapjának, a Budapesti Hirlapnak irányelveit: csupa fiatalos bizakodás a magyar nemzet nagyrabizakodásában, szebb jövőjében. Aztán nézem a Lexikont: de bizony a tegnapi napon átlépte Rákosi Jenő az öreg kor küszöbét, hetven éves lett.

Szinte észre sem vette a magyar hirlapirodalom, általában a magyar irodalom ezt a dátumot. Ugy érezzük, mintha Rákosi Jenő fölött nem volna szabad az időnek elsietnie. Azok az értékek, melyek Rákosi Jenő nevében, egyéniségében benne foglaltatnak, nem olyanok, hogy azoknak meg lehetne öregedniök. Örök értékek azok, mert egy nemzet lelkéből fakasztva, úgy növesztette őket nagyra Rákosi Jenő, hogy nemzedékek adják át nemzedékeknek.

Rákosi Jenő egyike a magyar irodalom kiválóságainak, a magyar hirlapirodalomnak pedig más által eddig aligha elért nemes, előkelő vezére.

Rákosi Jenő kezében a hirlapírói toll az, ami a nemes ember kezében a kard: a beesület tiszta acélja. Mai rettenetesen elvadult, héber kezekben kétségbeejtően alacsony színvonalra süllyedt sajtóviszonyaink közt Rákosi Jenő ugyanaz az előkelő, uri ujságíró, aki volt 40 évvel ezelőtt, mikor még Kemény Zsigmondok, Jókai Mórok ültek a szerkesztői asztalok mellett. Micsoda más Mórók ülnek ma! Az ő lapja ma is úgy ír, az ő ujságja a vezéreiktől talán az apróhirdetéseikig ma is olyan köntösben jelenik meg, mintha azt akarná jelezni: én gentlemanokkal állok szemben, mikor olvasóim kezükbe vesznek, tehát úgy beszélnek hozzájuk, amint gentlemanokhoz illik. Megbeesülöm a közönségemet s ezzel magamat beesülöm meg.

Lehetnek eltérők a vélemények Rákosi Jenő és a Budapesti Hirlap politikai álláspontjának helyességéről vagy helytelenségéről; egy azonban bizonyos: az irodalmi színvonal, az előkelő tónus elvét a mai reklámvilágban és vásári kavarodásban is fennen hirdeti, vallja, napról-napra megvalósítja.

Ez az uri modor hozza magával önkéntelenül, hogy Rákosiék az utóbbi évek alatt egyre jobban közelednek a keresztény konzervatív irányhoz; minél inkább tért foglal a hazátlan vallásüldözés, annál szorosabban egymás mellé kerülnek a vallási és nemzeti ideálok lelkes, értékes egyéniségű bajnokai.

Másik szép érték Rákosi Jenőben: magyar fajszeretete. A legnemesebb értelemben

vett sovinizmus az övé. Nem türelmetlen, nem fanatikus, csak tud hinni e dekadens világ közepette is a magyar faj hivatásában, tud remélni a kétségeskedők, a csüggedők közt is egy szebb jövőben s a dologkerülő elősdiék vásári zajában is tud ezért a jövővért szépen, komolyan, lendülettel dolgozni. A magyar faj nagysága előtte az az ideál, amelyért fel kell áldozni mindent, — még néha a népszerűséget is.

Gyönyörűséggel eltelve nézzük ebben a sivár korban Rákosit, nem csüggedő idealistát, ebben a koravén, zsenge hajtásaiban korhadó időben a hetvenedik évét fiatalos, magyar szívvvel megért örökifju ujságíróvért. Munkássága olyan, mint Noé bárkája: egy szennyes özönvízben kincseket ment meg a jövő, tisztultabb izlésű, erkölcsösebb, magyarabb nemzedék számára. Hetven éve nem nyomja vállát semmi súlylyal, hiszen van ami fölemeli őt a sár fölé: a magyar hirlapíró, a magyar író igazi hivatásának léleknevesítő, fonséges tudata.

*

* **Személyi hir.** Gellért László királyi tanácsos, a püspökségi uradalom jószágkormányzója tegnap hosszabb távollét után Nagyváradra érkezett.

* **Vetítőest a Katholikus Körben.** A megszokott élénk, színes, kedves kép. A Katholikus Kör nagyterme zsufolásig telve a vetítőestélyek elegáns, előkelő közönségével, amikor az emelvényen megjelenik dr. Pataky Arnold fekete reverendás alakja. Elcsendesik a társalgás zsbongó zaja, amikor a fehér vásznon előtünik az első színes kép, a vadregényes, imponálóan gyönyörű Sváje világából. És dr. Pataky Arnold megkezdí élvezetes előadását a *Szent Gotthárd* hegység és környékének, valamint a körötte fekvő városok szépségéről. Pataky Arnold, aki éppen olyan komoly és alapos tudós, mint amilyen szenvedélyes turista, mind bejárta a svájci Alpok eme fenségesen szép vidékeit és így a nagyrészt személyes tapasztalatokra támaszkodó előadása, s a világos, színes vetített képek nyomán igazán méltóképen élvezhettük Svájenak természeti szépségeiben egyik leggazdagabb vidékét, amelyet meglátni nem mindenkinek van alkalmá. Az élvezetes, szép előadást a közönség lelkesen megtapsolta. — A jövő kedden dr. Némethy Gyula fog előadást tartani a középkori székesegyházakról, mozgóképekben pedig a velencei *Companille* felavatását mutatják be.

* **Mibe kerülnek a vármegye utjai egy hónapban?** Varró Domokos kir. főmérnök tegnap küldte be, mult havi utalap számadását a vármegye alispánjához. E szerint az utjavításokra (nem számítva a nagyobb kiadásokat) 56218 kor. 32 fillért költött a vármegye.

* **A kisiparosok megadóztatása.** A nagyváradai munkapárthoz tartozó városatyák tegnapi értekezletén foglalkoztak a holnapi közgyűlésre kerülő tárgyakkal. Az alkapitányi állás betöltését nyílt kérdésnek hagyták. Hosszabb ideig tárgyalták a városi tanács azon előterjesztését, hogy ezután a piacon úgy a kisiparosok, mint a kiskereskedők fizessék a helypénz felét. Dr. Moskovits József szólalt fel egyedül a kisiparosok érdekében, akiket nem lehet újabb terhekkel sújtani. Előzetesen az érdekelt kö-

rökkel kellett volna a dolgot tárgyalni. Az értekezlet azonban a tanács javaslatát tette magáévá.

* **Városatyák jelölése.** December 1-én töltik be tudvalevőleg a várad-váraljai kerületben megüresedett egy és a várad-ujvárosi választókerületben megüresedett két törvényhatósági bizottsági tagságot. A választási mozgalmak már megindultak. A munkapárti városatyák tegnap tartott értekezletén Várad-Váraljára *Hiemesch* Frigyes, az Osztrák-Magyar Bank nagyváradai fiókjának főnökét jelölték, míg a várad-ujvárosi kerületbe *Csatáry* József kereskedő és *Lédig* Árpád gyógyszerész jelölését fogadták el. — A függetlenségi pártnak pedig Váralján dr. *Kazay* Kálmán és Ujvároson *Boros* Jenő és ifj. *Mónus* Sándor iparos a jelöltje. Az iparosok Ujvároson szintén állítanak jelölteket s hir szerint *Szabó* Károly műasztalos és ifj. *Mónus* Sándor a jelöltjeik.

* **Postahivatal Konyáron.** A nagyváradai posta-távirda igazgatóság a *Konyár* községben működő postaügynökséget november 16-tól postahivatallá alakítja át.

* **101-es bakák Boszniában.** A Balkánon végbemenő események mind fokozottabb mérvben foglalkoztatják nemesak a diplomáciát, hanem a nagy közönséget is. A mozgósításról napról-napra ellenőrizhetlen, riasztó hírek keletkeznek, amelyek méltán okoznak aggodalmat. Bár hivatalos részről megcáfolják a mozgósítási híreket, a közönség nem sok hitelt ad a cáfolatoknak, annál inkább, mert olyan intézkedéseket lát a katonaságnál, amelyek alkalmasak arra, hogy a riasztó hírek tápot nyerjenek. Ugy látszik, hogy bár mozgósításról még eddig szó sincs, de a monarchia erősíti csapatait a Balkánon. Hol egyik, hol másik helyőrségből visznek le kisebb csapatokat, holott a Boszniában levő zászlóaljok már is állandóan felemelt létszámmal vannak. Tegnap a Nagyváradon állomásozó 101. gyalogezred minden századától 9—9 embert vittek le Boszniába, Trebinjébe. Összesen mintegy 140 ember ment le a hegyes-völgyes országba.

* **Jegyzői helyettesítés.** Megirtuk, hogy Reinitz István tóti jegyző meghalt. A margitai főszolgabíró az elhunyt fiát, ifj. Reinitz Istvánt helyettesítette a választás napjáig és beterjesztette ezt a vármegye alispánjához.

* **Gyilkosság vagy szerencsétlenség?** *Dume* Tódor a joányi lankási gazdát tegnap éjszaka halva találták lakása előtt. Bevitték a lakásába és ekkor látták, hogy a fején zuzott sebek vannak. Az esetről jelentést tett az előljáróság a magyarszéki főszolgabíróságnak, ahonnan dr. *Borha* Jenő járásorvos ment ki, hogy megejtse az orvosrendőri hullavizsgálatot. A fején levő sebekből gyilkosságot gondol az előljáróság. A dobresdi csendőrség megindította a nyomozást, de azt még tegnap estig nem tudták befejezni.

* **Nem lesz női anyakönyvvezető.** Biharvármegye főispánja *Siró* Jánost az esztári, *Fortuna* Miklós állami tanítót pedig a tulkai anyakönyvi kerületbe, anyakönyvvezető helyettesekké kinevezte. A biharkeresztesi járás főszolgabírója bejelentette az alispánnak, hogy *Csutak* Ferenc lemondásával megüresedett a nagyszántói anyakönyvvezető helyettesi állás. A főszolgabíró *Dienes* Józsefné, a jelenlegi anya-

könyvvezető nejét, hozta javaslatba kinevezni azért, mert a községben csak a tanító volna képes e teendők ellátására. A tanító pedig az egyházi főhatóság engedélyét nem tudta megszerezni a kinevezéshez. Az alispán áttette az iratokat dr. **Miskolczy Ferenc** főispánhoz, aki tegnap küldte vissza. Ertesítette az alispánt, hogy egyelőre mellőzi **Dienes József** kinevezését, habár a törvénybe nem ütközik, felhívta az alispánt, hogy kísértse meg még egyszer a tanító részére szükséges engedély megszerzését.

*** Öngyilkos irodatiszt.** Folyó hó 8-án éjjel a biharmegyei kórház előtt **Zeke Ferenc** városi tb. irodaigazgató ittas állapotban több szalontai emberrel, — akik szintén ittasok voltak — összeveszett. — A kórház közelében álló **Lökös János** rendőr a verekedőket szétválasztotta, és a fején megsértett **Zekét** a biharmegyei kórházba vezette, ahol sebeit bekötötték. — **Zekének** sebei bekötése után a rendőrök segítségére voltak, lakására kísérték, ahol magát gyógykezelte. **Zeke** abbeli félelmében, hogy ezen cselekményért fegyelmet indítanak ellene, mult éjjel egy 7 mm.-es forgópisztolyval öngyilkossági szándékából magára lőtt. — Családja az éj folyamán bevitte a biharmegyei kórházba. Állapota súlyos; de nem életveszélyes.

*** Eltűnt nyugta.** Biharvármegye alispánja egy évvel előbb versenytárgyalási hirdetményt bocsájtott ki az utak javításához szükséges köre. Ajánlatot tett **Kemény Manó** aradi vállalkozó, aki helyett a budapesti Magyar Általános Takarékpénztár tett le óvadékul egy 14000 koronás kötvényt. A szállítást nem **Kemény Manó** nyerte el s ezért a Magyar Általános Takarékpénztár kérte vissza a kötvényt, amelyre szükség lett volna, hogy a szelvényeket beválthassák. Elküldte tehát az eredeti nyugtát is a nagyváradi m. kir. adóhivatalhoz, de ez ide nem érkezett meg. A bank feljelentést tett a vármegye alispánjához s attól kéri, hogy rendelje el a kötvény kiadását. De hát hol a nyugta?

*** A posta gyorsasága.** A nagyváradi posta ellen van talán a legkevesebb panasz az egész országban. A nagyváradi postának is vannak egyes dolgai, mely miatt méltán panaszkodhatnak. Ezek közé tartozik a levélgyűjtés. A levélgyűjtés a Rákóczi-utról és a Szent László-térről kétségtelenül példás gyorsasággal történik. A milyen gyors azonban ezekről a helyekről a gyűjtés, oly lassu a mellék utcákról. Naponként háromszor kellene kiszedni a leveleket, de ugyan ki ellenőrzi ezt. Az a falusi postakocsi, köszönjék meg, ha naponként egyszer kiszedi. Természetes, hogy ilyen viszonyok mellett akinek sürgős levele van az felhossa a Rákóczi-utra, de akkor minek vannak a mellék utcákban postaládák.

*** Nagy-Váradról megszökött bankcsaló.** A szegedi Gazdasági és Iparbank kárára fél évvel ezelőtt elkövetett milliós bankcsalás tettesei tudvalóan **Fényes Marcel** igazgató, **Dragossy Kristóf** a bank váltóosztályának vezetője és **Jutkovics Géza** fakereskedő voltak. A tettesek közül **Fényes** feleségével együtt megszökött, a másik kettőt azonban letartóztatták. A félig világtalan **Jutkovicsot** a királyi tábla szabadonbocsátotta. Most **Jutkovicsnak** egy másik családi ügye volt tárgyalásra kitűzve, **Jutkovics** azonban nem jelent meg a tárgyaláson. Családja arra hivatkozott, hogy **Jutkovics** a nagyváradi kórházban fekszik.

Az ügyészség távirati megkeresésére **Nagy-Váradról** az a válasz érkezett, hogy a bankcsaló már régen elhagyta a kórházat. **Jutkovics** védőügyvédje kijelentette, hogy kliense halálos beteg és hogy a szökéshez szükséges pénzzel nem rendelkezik. De hogy hol tartózkodik, azt védője sem tudta megmondani. A megszökött bankcsaló körözését elrendelik. A szökés óriási feltűnést kelt Szegeden, főleg azért, mert a már egyszer letartóztatott bankcsalót szabadonbocsátották.

*** Letartóztatott kereskedő.** Tegnap este **Neumann Márton** helybeli rőfösáru nagykereskedő feljelentést tett egyik vevője **Gleichmann Arnold** piaci rőfösáru ellen. Nevezetesen **Gleichmann Arnold** árukat vásárolt a nagykereskedőtől, hogy azokat a helyi piacon viszont elárulja. Azonban **Gleichmann** Budapestre akart családjával együtt elköltözni. A hitelbe vett árukat pedig **Hajdusámsonban** lakó rokonai címére adta fel a helybeli vasúti állomáson. Ő maga pedig a Budapestre éjjeli 11 órakor induló vonatra jegyet akart váltani. A rendőrség a feljelentés folytán ebbeli szándékában megakadályozta, az árukat zár alá vette, őt pedig a hitelezési család miatt előzetes letartóztatásba helyezte.

*** Mi történt? Rablás! Gyilkosság!** Tegnap délután lassu, permetező esőben a Bémer-téren, a Kolozsvári-ház harmadik emeletének padlásáról kétségbeesett kiáltások hallatszottak:

— Rendőr! Rendőr!

A forgalmas Bémer-tér egyszerre megállott. Az emberek kíváncsian bámultak fel a harmadik emeletre, ahol egy öreg asszony kiáltozott rendőrről. Két rendőr futólépésben rohant fel a padlásra. Lent kíváncsian érdeklődtek.

— Mi történt?

— Egy öreg asszony leart ugrani.

— Valami rablás!

— Talán már meg is ölték.

És így tovább tárgyalták az emberek, miközben izgalomtól sápadt arccal várták a rendőröket. Hosszu kínos percek teltek el. Végre megjelent a két rendőr.

— Nos mi történt?

A rendőrök restelték a dolgot és alig begombólkóztak és nem szóltak semmit. Hosszu faggatás után röviden megmondta az egyik rendőr.

— Kérem egy vén asszony hívott fel bennünket.

— Randevura?

— Dehogy kérem, hanem valaki tévedésből rázárta a padlásajtáját nem tudott kiszabadulni, hát bennünket hívott fel, oda a harmadik emelet tetejébe hogy nyissuk ki az ajtót.

Természetesen hatás nem maradt el a sok száz embernél, akik még mindig kíváncsian álltak körül a palotát és várták a mentőkocsit az áldozatért.

x Kossuth-utca 6. számú ház Körös felőli oldalán 3 szoba, fürdő-szoba és mellékhelyiségekből álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál.

Vadász czipő
különlegességek kizárólag
Arany cipő aru-
házában
RÁKÓCZI-UT 3.
Telefon 512. Telefon 512.

**Uri fehérenemű, „Fownes“
keztű, „Habig“ kalap, ere-
deti angol cipő, egyedüli
raktár**

Róth M. utódánál.

Valódi **Amerikai** és **Chas-
sala** cipők, legjobb **Bor-a-
lino** és **Pichler** kalapok

REICHARD áruháza

cégnél szerzethetők be.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhivom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Oriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányu fegyverekből, a legjobb töltények ugy külföldi mint belföldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többé fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. löporáruda Telefon 269. Tanoncok felvétetnek. **Ladányi József** puska-műves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

x Ungváry Gergely könyv- és papirkereskedése Nagyvárad, **Rákóczi-ut** (Orsolya-zárda). Ajánlja dúsan felszerelt raktárát, **szép-irodalmi** és **ifjú-sági** könyvekben, valamint **le-ujabb művészi lapokban.**

x Szent László nyomdában 14—15 éves írni-olvasni tudó leány kijárónak felvétetik.

x TŰZIFA hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kősenet házhoz szállit **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasutná.

x Egy 5 szobás lakás Rákóczi-út 32., Gerő-házban, 1913. május 1-re kiadó.

A „Biharmegyei Gazdák Aru- és Hitelintézete Rt.“ sertéshizlaldájában (Őssi-tér) hizott sertések a napi áron egyenként is kaphatók.

x Kossuth-utca 6 sz. ház emeletén a Körös felőli oldalon modern **három szobás lakás** mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x EGY HÁZ Szaniszló-utcán pénz nélkül megvehető. Cim megtudható a kiadóhivatalban.

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén **két szoba** s mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál

Középiskolai

magánvizsgára, érettségire-, javító vizsgákra **egész nyáron** át készülhet a **dr. Kallay-fele szemina-
riumban** (Budapest, IX. Lónyay-utca 18 b. Telefon 125—38.) Eredményei köz-tudomásulag kiválóak.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Szerda: Primerose kiasszony.
Csütörtök: Primerose kiasszony.
Péntek: Primerose kiasszony.
Szombat: Boszorkányvár.
Vasárnap d. u.: (Csáky Ferenc vendég szereplésével.)

Fényes Annuska. A Gyermekebarát javára rendezett előadás fényes sikerét a felvonás közök biztosították: Fényes Annuska fellépése a felvonások közt. A bájos kis művész most jutott abba a korba, amikor a „kiesi” jelzést lassan elhagyja és mindinkább előtérbe kell lépnie a művésznőnek, a művész igazán értékének. Ugy vesszük észre, Fényes Annuska halad a felé a cél felé. Művészete kezd kinőni a gyermekcipőből és mindinkább az öntudatos alakítás felé tör, anélkül, hogy bájoságából vesztené. Csak ez a kedvesség lesz komolyabb, tartalmasabb. Mert van azonban igazán szüksége a tanulásra, tehetsége már is szép ígéret és reméljük, hogy aki pár éve érdekes kis „csodagyermek” volt, az ismét pár év múlva a magyar színpadnak önálló tehetségű igazi művésznőjévé fejlődik.

Primerose kisasszony. Ma este bemutató lesz a Szigligeti színházban. Fless és Caillavet nagyszerű színműve kerül előadásra. Főszerepeket játszik Tóth Elek, Hunyadi, Sik Rezső, Angyal, Szentgyörgyi, Tompa, Körösi, a címszerepben Polgár Mariskával.

SPORT

Kettős bajnoki mérkőzés. A bajnoki labdarúgó mérkőzések őszi fordulóján a NAC-nak még két csapattal a DTE és a debreceni NYSC csapatával kell mérkőznie. Mindkét mérkőzés igen nevezetes lényegesen befolyásolhatja a bajnokság állását. Különösen érdekes a debreceni NYSE-bal mérkőzés, mert e csapat az utóbbi hetekben annyira megjavult, hogy szereplése szinte szenzáció számba megy.

TÁVIRATOK

Miért kellett a királyi biztos.

Budapest, nov. 12.

(Saját tud.) A pénzügyi albizottságban a kisebb tárcánál Nagy Ferenc volt államtitkár megkérdezte a miniszterelnököt, a horvát viszonyokról, többek között arról, hogy mi tette szükségessé a királyi biztos kinevezését és mikor fog ez az állapot megszűnni. A kérdésre Lukács igen energikus hangon felelt. Többek között a következőket mondta:

— Mit szólnának az osztrák részen, ha mi az ő belügyeikbe bele-

avatkoznánk. Ne felejtjük el, hogy 1877-ben épen Magyarország volt az, mely követelte, hogy Ausztriában is helyre állítsassék az alkotmányos rend.

Mit szólnának tehát hozzá, hogy ha mi most követelnénk, hogy egyes kerületek éléről távolítsák el a tábornokokat. A királyi biztos kinevezését a horvát-szerb koalíció fenyegetése és izgatása tette szükségessé. — A koalíció elszakadásával, fenyegetett, hogy ezt be ne válthassák, királyi biztost kellett küldeni. Mihelyest a rend helyre fog állani, az alkotmányos rend is meg lesz. Lukács választát nagy éljenzéssel fogadták.

Kovács Gyula fogvamarad.

Budapest, nov. 12.

Kovács Gyula felfolyamodását a szabadrábra helyezés ügyében a jábla ma elutasította.

A spanyol miniszterelnököt meggyilkolták.

Madrid, nov. 12.

Ma egy muukás kinézésű ember négy revolverrovással megölte Canalejas miniszterelnököt. A gyilkost elfogták, azonban mielőtt a merénylet helyéről elszállították volna öngyilkosságot követett el.

Ausztria és Magyarország követelése Szerbiával szemben.

Budapest, nov. 12.

(Saját tud.) Ami az albán kérdést illeti, a monarchia ragaszkodik Albánia függetlenségéhez, a kikötő kérdését illetően. A monarchia csak azt engedi meg, hogy Szerbia az Egei-tengeren kapjon kikötőt, vagy az adriai parton is, de csak Bosznián keresztül juthat hozzá.

Ausztria Magyarország azt kívánja a szerbektől, hogy Romániával szemben a legmesszebbmenő figyelemmel legyenek.

Bécs, nov. 12.

A bolgár kamarai elnöknek budapesti tanácskozása alkalmából illetékes körök megjelölték Ausztria és Magyarország legminimálisabb követeléseit, amelynek teljesítését Szerbiától elvárják. A monarchia álláspontját minden körülmények között fenntartja és megalázást semmi körülmények között nem fog el-
tűnni.

Feszültség véget ér.

London, nov. 12.

A Daily Telegraph budapesti és bécsi táviratokat közöl s azt következtetheti, hogy a feszültség nem sokára véget ér s a helyzet jobbra fordul.

NYILTÉR

Székelly Károly

fogtechnikus

műtermét Zöldfa-utca 3. sz. alá
(Roth Henrik palota) helyezte át.
Telefon 11-77. Telefon 11-77.

Címre kérem figyelni!

Még ez nem létezett soha!

Ami — K 150-be kerül szabóüzletekben
Az ma — K 68-ért kapható legyen.
Ami — K 160 került
Az ma — K 80-ért kapható legyen.
Ami — K 190-be került
Az ma — K 94-ért kapható legyen a

TESZLER-féle üzletben.

Az alábbi részletezések szerint: Egy finom télikabát-
nak való kelme és összes hozzávaló került:

K 38—
munkadíj K 30—
összesen K 68—

Egy finomabb télikabát kelme és összes hozzávaló-
val került:

K 46—
munkadíj K 34—
összesen K 80—

Egy egész finom valódi télikabát kelme és az összes
hozzávaló került:

K 58—
munkadíj K 36—
összesen K 94—

Egyben ajánlom a m. t. vevőim figyelmébe a dusam
felszerelt raktáramat. Női kosztüm kelmek minden
lehető színben u. m. kék, fekete, szürke és drapp
divatos színekben, amelyek mélyen leszállított árak-
ban kaphatók, ugyisint az öltönyzöveket rend-
kívül olcsón bocsájom rendelkezésére nagybecsült
vevőimnek. Kérem ezen alkalmat kihasználni és egy
próbabevásárlást eszközölni, míg a készlet tart.
Tisztelettel

Schwartz Kálmán.

Zöldfa-utca 21. sz.

SZERKESZTŐI PÓSTÁK

Bacsó Tamás. A kivánt cáfolatot nem
adhatjuk le, mert ez alkalommal nem térhetünk
vissza a dologra. Mindenesetre figyelemmel fogjuk
kísérni egy a tanfelügyelőségénél, mint a bíróságnál
folyamatban lévő ügyet és a befejezéskor készséggel
fogjuk közölni az eredményt.

Fényképező gépek

mindenféle kellékekkel.

Lorgnettek, hő- és lázmérők
legnagyobb választékban. Ja-
vitasok elvállaltatnak

PETRY ÁRPÁD

óras- és látszerész

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.

Tarsoly és Risztó mellett a
Rimanózy palotával szemben

Telephon (vidékre is) 181 sz.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Irányzat a balkáni helyzet nyugodtabb felfogására lanya.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.—
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.80
Októberi rozs	— — —	10.40
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.52
Októberi zab	— — —	11.82
Áprilisi zab (1913)	— — —	11.24
Szept. tengeri	— — —	7.74
Májusi tengeri (1913)	— — —	8.03

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	786.—
Osztrák hitelrészvény	—	603.—
Jelzálogbank	— — —	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	506.—
Magyar bank	— — —	531.—
Közuti vasut	— — —	651.—
Városi villamos	— — —	373.—
Salgótarjáni kőszén	— — —	713.—
Rimamurányi	— — —	689.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hanincs meglepedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSÁ** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Mezey Dezső

toronyóra készítő

Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik legrégebb és legmegbízhatóbb

toronyóra

készítő telepe.

Olcsó árak, több

évi jótállás.

Villanyerő berendezés.

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küld.

Özv. Schmidt Gyuláné

könyvkötészetét a régi Apolló épületből

Rákóci-ut 16. sz.

alá helyezte át, amire felhívjuk a n. é. közönség becses figyelmét. Tan-könyvek bekötése, olcsón s gyorsan készíttetnek el. Becses pártfogást kér

Özv. Schmidt Gyuláné

Legujabb!

Ha hegedülni

őhajt megtanulni, rendelje meg a tisztán kidolgozott, remek hangu, domboru hegedüt, tokkal, 16 drb. felszereléssel és mesés ajándékkal együtt

csak 12 koronáért

Wagner a „HANGSZER-KIRÁLY“

országszerte elismert elsőrendű hangszeráruházában

Budapest, József-körut 15.

Fényképes árjegyzék ingyen. — OVAS: Figyeljen jól a pontos címre és házzámra.

Nagyváradi Templomüvegfestészet Üvegcsiszoló és Tükörárúgyár R.-T.

TELEFON
11—64.

Nagyváradon, Gerliczi-utcza.

TELEFON
11—64.

Üvegcsiszolás
Üvegvésés
Üvegbetétek
Kirakatbetétek
Üvegedzés

Öntött tükrök
Coll-tükrök 2. mm. vastag
Polirt és finn tükrök
Faönttükrök

Fémkeretezés
Réz, nickel foglalatok
Diszüvegezés
Üvegfestészet
Homályosítás

tábla és tükörüveg nagyraktár

Opalescens és színes üvegek.

Kirakatüvegek

Épületüvegezés

Rajzokat és tervezéseket díjtalanul végezzük
Arjegyzéket és árajánlatot bérmentve
Szállítunk az ország bármely részébe

Amerikai üvegmozaik épülethomlokzatok ki-képzésére. Hajlitott tükörüvegek.

DEUTSCH SIMON

MŰBÚTOR-ASZTALOS
NAGYVÁRAD, ŐR-UTCA 6.

Ajánlja saját készítményű hálószoba-, ebédlő-, előszoba- és konyha modern kivitelű berendezéseit, melyekből háló- és ebédlő-szoba állandóan nagy raktár. Javítások jutányos árban. Költségvetés díjtalan. Levelekre válasz. Meghívásra azonnal jövök.

Ez a „Muki” művész

szájharmónika dobbal. Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A dalokat a művész harmónikán játssza, a valódi bőrrel ellátott dob pedig kísérettől szolgál. Ara tokkal és egy mesés ajándékkal együtt csak 4 korona. Wágner a „Hangszer Király” országos elismert elsőrendű hangszerárúháza, Budapest, József-körút 15. Fényképes árjegyzék ingyen.

ÓVÁS: Figyeljünk jól a pontos címre és házszámra.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA
Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak. TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS. Villanyerő berendezés. Árjegyzék kívánatra. Saját ház.

Olcsóbb lett a kenyér

4 fillérrel.

Van szerencsénk a t. c. közönség szives tudomására adni, hogy városszerte közkedveltségnek örvendő kenyér gyártmányunkat a fogyasztó közönség előnyére és kényelmére a mai naptól fogva eredeti gyári árakban fogjuk az alantabb felsorolt raktárakban kilogrammonként is árusítani.

KENYÉR ÁRAINK:

0-ás	30 fillér
fehér	28 „
félbarna	26 „
barna	24 „

Gyári raktár Szacsvey-utca.
Telephon 551.

ELÁRUSÍTÓ HELYEK:

1. Főraktár: Szent László-tér (Kovács-ház) telephon 936.
2. Adria liszt raktár Rákóczi ut telephon 5.
3. „ „ „ Nagypiac telephon 337.
4. „ „ „ Csillagváros (Bányasor) telephon 1242.
5. Adria lisztraktár Kolozsvári-utca (volt Feldheim-ház) telephon 188.
6. Reich Antal Szaniszló u. telephon 436.
7. Wasvári Zsigmond Kórház-u. telef. 1305.
8. Markovits Ignátz Perces-u. telephon 1286.
9. Fülöp Lipót Kaszárnya u.
10. Király Jenő Rákóczi-ut (Stern palota).
11. Ungár Jenő Teleki-u.
12. Wieder Lajos Malom u. telephon 894.
13. Deutsch Dávid Teleky-u.

ADRIA kenyérgyár r.t.

Szalonna, prima, pörkölt, nehéz áru legjutányosabban kapható. Mindennemű termények vétele és eladása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. aruosztály.

Teleky-utca 3-ik szám, Telephon 172.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telephon 969.

Kajári Dezső

villamosvilágítási vállalata

Nagyvárad, Beöthy Ödön-u. 46. sz.

Készíti a legmodernebb villamos világítási és erőátviteli házteléfono csengő berendezéseket. Motor és dinamó tekerceslések és szakszerű javítások. Izléses kivitelű oszillárokat rajz szerint készít és átalakít. Éjjeli ügyeletes szolgálat.

Telefonszám 1192.

Telephon 10-87. Telephon 10-87.

A legmodernebb bútorokat

készíti

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s

Szacsvey-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telephon vagy levelezőlap nivasra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

FÉLIX-FÜRDŐ

nyári és téli gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévíz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csuz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig. Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pocró-

czoz. ssal hetenként 56 koronába kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdőkkel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meglülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirtda, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az

Igazgatóság.

Ő CSÁSZ. ÉS APOST. KIR. FELSÉGÉNEK

A közös katonai jóté-

XXIX-ik cs. és kir.

LEGFELSŐ FELHATALMAZÁSA FOLYTÁN

kony célokra szánt

államsorsjáték.

Ez az Osztrák birodalomban egyedüli törvényesen engedélyezett sorsjáték 21.146 készpénz nyeresémet tartalmaz 625.000 kor. összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona.

A húzás 1912. december 19-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zollamtsstrasse 7. sz. a, továbbá a lottógyűjtődékben, dohánytözsdekben, adó-, posta, távirat-bivataloknál, vasúti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya.)

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletet szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Osztályok

Évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

A Bihar megyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetétet, ha azok alandók 5,0%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó olcsó díj mellett).

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönököt ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönököt folyósít házakra és földbirtokokra.

LENGYEL JÓZSEF

épület- és díszmű-bádogos, vízvezeték-, fürdőszoba- és szagtalan angol klozet berendező

elfogad

házak, tornyok, kastélyok

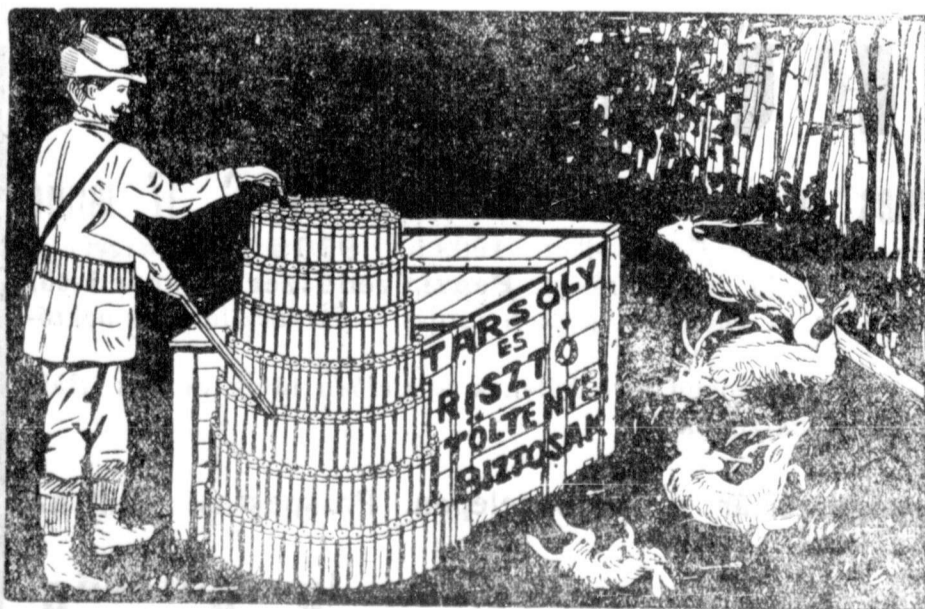
állandó jókarban tartását

Költségvetéssel úgy helyben, mint vidékre díjtalanul szolgál.

Bádogos és szerelő-telep:

Beöthy Ödön-utca 78. sz.

Helyi és vidéki telefon 338 szám.

M. kir. lőpor-áruda

Vadászfegyverek

Revolverek

Vadászati felszerelések

Eredeti Valtersdorfi töltények

TARSOLY és RISZTÓ

[különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.